

FERRAN AGULLÓ PADRI DE LA COSTA BRAVA

per E. CORRAL I COLL DEL RAM.

XLVIII NEIX LA PERSPECTIVA

"Intervingué (Agulló) de molt a la vora en dues dissidències que donaren lloc a la formació d'altres tantes empreses en oposició a la del Romea, sotmès a l'hegemonia exercida per Frederic Soler. El capdavanter fou Angel Guimerà".

Agulló, oblidant-se de les passades campanyes com a actor, com a autor i com a coemperari en terres americanes, havia assajat una nova modalitat empresarial-contestatària. La "competència", capitanejada pel nostre Pol i esperonada pels crítics Ixart i Sardà, es va passar al Novetats. Segons Agulló, en Serafi Pitarrà "No havia d'haver-se mogut mai de les gataes", quan és obvi, vist amb la perspectiva del temps, que en Pitarrà, o sigui en Frederic Soler, és molt més que un productor de gataes intrascendents.

També són paraules d'Agulló: **El Romea és una botiga que, amb mal seny i poc coneixement, explota per a ell la persona** (en Frederic Soler, naturalment) **que li convé que tot vagi de la manera que va**". Ultra l'analogia, ben clara, entre el botiguer i l'empresari teatral, per altra banda típicament agullonenc, de la dita sembla destacar-se'n que, per un o altre motiu, el nostre Pol, a en Pitarrà la hi tenia jurada...

Amb tot, cal dir que Agulló contribuï en bona part a preparar el terreny i els ànims per tal que en 1913 pogués fundar-se, finalment i per primera vegada, un sindicat d'actors teatrals. I també cal destacar que, una vegada aconseguit el sindicat, Agulló reconegué que no havia filat massa prim en aquest assumpte i l'home se sincerà públicament. Digué: **Varem desfer una organització sense saber-ne bastir una altra de més forta. I això, quan un té anys i experiència, ho considera un gran pecat**".

Desaparegut del món dels vius, de Ferran Agulló en resta l'obra. Una obra extensa i vària, ben meritosa, bé que no genial. La seva poesia i el seu teatre, per raons òbvies, han quedat en el seu terme just i inevitable: desfasats. La seva tasca com a polític, considerat l'adjectiu en el seu sentit positiu, indubtablement segueix essent perfectament vàlida.

Com a periodista, diguem que molts dels nostres columnistes actuals, sense proposar-s'ho ni tan sols saber-ho, segueixen el camí per ell traçat. Amb l'avantatge, per a ells, que en aquell temps el columnisme era una modalitat nova i per tant difícil de mantenir. Agulló, per al periodisme tenia, com a virtuts essencials, la prujia de la polèmica, l'apassionament i el punt d'honor d'emprar, en uns temps idiomàticament trasbalsats, un llenguatge àgil i posat al dia... Per això segurament, els qui amb més encert han jutjat en l'Agulló, no solament el periodista, ans l'home que toca constantment de

peus a terra, han estat justament els periodistes.

Quant al seu padrinatge de la Costa Brava, padrinatge indiscutible com ha resultat ben evident, segueix enjolit el com, el quan i el punt geogràfic, toponímic, de l'històric -ja esdevingut llegendari- moment.

Ara mateix com qui diu, exactament el diumenge sis de febrer del 1977, encara el periodista Manuel Ibáñez Escofet, en un article que porta per títol "Las islas de la Costa Brava" i publicat a la Vanguardia, diu: (Traduïm)

"...Aquest mar, com és ben sabut, va convertir-lo en una unitat un escriptor i periodista intel·ligent i distingit: Ferran Agulló. El senyor Agulló, que firmava amb el pseudònim "Pol", era el gran elector de la Lliga, escrivia a La Veu de Catalunya i va ser un home de considerable amenitat. Va ser ell, **des de Blanes**, qui va donar el nom de Costa Brava a aquest unit i al mateix temps dispers conjunt de mars locals, solitaris i silenciosos, que tenien el denominador comú d'un litoral abrupte i unes aigües meravellósament blaves".

"No obstant, a pesar de la imaginació ordenadora i unificadora del senyor Agulló, la Costa Brava va seguir essent un sistema de mons llunyans fins que va arribar el turisme. La pacífica i rentable invasió estrangera juntament amb els mitjans de navegar i les noves necessitats de la societat de consum, van fer possible el somni poètic de l'escriptor i la fortuna dels petits Ulises d'horitzons estrets, parc campanatge i calces apedaçades, que vivien de les seves aigües".

És a partir de la seva mort, doncs, que ha començat a perfilar-se la figura d'Agulló, sense les arestes inevitables que el subjectivisme imposa quan tractem de jutjar un personatge en vida. Perquè, no caldria dir-ho, també nosaltres, bé que intentant d'escriure una semblança agulloniana objectiva, som d'alguna manera apassionats i amb tendència a conduir l'aigua al nostre molí... Tenint en compte aquest fenomen, que entenem consubstancial amb tot biògraf, modest que sigui, volem acabar amb uns judicis emesos a partir del seu traspass i als quals podran afegir-s'hi, amb el temps, molts d'altres amb més objectivitat, amb més serenitat -aquella serenitat de judici que només pot proporcionar la perspectiva de la distància-. De tota manera, citem a afegir que no sempre les impressions més fredes i llunyanes són necessàriament les més veraces.

Perquè, en aquesta semblança biogràfica, com en totes les semblances biogràfiques, no s'ha dit pas, de bon tros, l'última paraula.

i XLIX LA PREMSA

Heus aquí una petita antologia de notes necrològiques aparegudes a les pàgines de diversos periòdics, arran de la mort de Ferran Agulló, en "Pol", de La Veu:

"La Publicitat":

"Amb la mort de Ferran Agulló el periodisme català acaba de perdre un dels seus representants més autoritzats. I en dir el

periodisme català, signifiquem la premsa catalanista, la premsa que tenia l'arrel i la raó de la seva existència en el catalanisme".

"S'ha dit moltes vegades que en els diaris catalanistes és on s'ha mantingut l'acció més eficaça a favor del nostre Renaixement lingüístic; d'aquesta acció depuradora i difusora, en Pol n'ha estat un dels més actius i afortunats apòstols".

"Les seves notes polítiques i polèmiques han avessat a llegir en català molta gent que no s'hi hauria posat mai".

"El Matí":

"En els nostres anys adolescents, quan el nostre catalanisme feia la seva brotada primerenca, aprenguérem d'estimar un home que ens acaba de deixar: Ferran Agulló. Nosaltres ni tan sols sabíem que s'anomenés així; el coneixíem només pel pseudònim que s'ha fet popular. En aquell temps que la batalla del catalanisme es donava concretament contra els governs de Madrid i contra el lerrouxisme, la ironia d'en Pol trobava motius d'esmerçar-se cada dia. La seva secció de La Veu no podia pas ser passada per alt".

"En Pol ha entrat al regne dels nostres morts il·lustres, justament l'any del centenari de la nostra Renaixença, de la qual ell fou un actiu obrer. Ell, amb els altres que ens han deixat en poc temps -Narcís Oller, Santiago Rusiñol, Amadeu Vives-, sembla que ens vulguin dir: nosaltres ja hem fet la nostra feina; ara us toca a vosaltres".

"L'Opinió":

"La notícia de la sobtada mort de Ferran Agulló ha produït general sentiment a Catalunya i a tot arreu on era conegut i estimat com es mereixia".

"La Humanitat":

"La figura de Ferran Agulló es destaca vigorosament en qualsevol dels seus aspectes més importants: com a organitzador, com a periodista i com a literat. En efecte, les seves activitats com a organitzador han valgut a la Lliga, de la qual fou secretari molts anys, una fama no injustificada de gran organització política. Com a periodista, la col·lecció de l'òrgan regionalista -que gairebé no s'hauria comprès sense la signatura de "Pol"- acredità la vàlua de la seva personalitat".

"Diari Mercantil":

"És de remarcar com és de dolendre la mort d'aquest lluitador modèlic, ara que el catalanisme pateix una lamentable crisi d'homes. Entre les firmes que avui destaquen a base d'un catalanisme elaborat amb tots els ingredients de l'arribisme i de l'avantatisme que deixa de banda tota mena de convicció i de sentiment, hom hi destria una manca esfereïdora, no ja d'intel·ligències, sinó de consistència i de caràcter".

"Confrontant certs valors actuals amb la vida i obra d'homes com en Pol, és com ens adonem de la vacuïtat que s'amaça darrere tots els pseudo-prestíjios bastits després de tres dies de lluita i dues setmanes d'escampar totes les nicieses imaginables amb l'altaveu de la demagògia. I

és amb aquesta confrontació, amb el contrast de la seva vida rectilínia i màximament orientada, com podem donar-nos compte de les sinuositats, viratges i manio-bres en les carreres polítiques d'alguns conreadors de les victòries fàcils".

"La Vanguardia":

"Hombre afable y prudente, el señor Agulló mereció el respeto y consideración de todo el mundo. No llegó a desempeñar ningún cargo público, pero gozó de gran influencia política. El hombre de acción no llegó, sin embargo, a eclipsar por completo al poeta y al escritor que daba a sus crónicas "Al Día" un tono de corrección que no excluía la pasión polémica".

"La Noche":

"Fernando Agulló y Vidal, maestro en Gaya Ciencia, maestro en habilidades políticas, maestro en artes culinarias, ha caído vencido por la muerte que no respeta maestrizos".

"Achacoso desde hace años, el setentón periodista había acudido a Santa Coloma de Farnés buscando en aquellas aguas salutíferas un alivio a sus dolencias; pero ni las virtudes medicinales del agua ni el reposo balneario aclararon a cerrar el paso a la implacable enemiga.

De Santa Coloma salió enfermo, herido de muerte, el sábado por la noche, en automóvil, buscando el postrer consuelo de morir rodeado de los suyos y a Barcelona llegó ya sin vida el popularísimo polemista de La Veu, "Pol", el hombre que por sí solo representava toda una época del renacimiento político catalán, como gran animador de la Lliga Regionalista desde sus primeras campañas electorales".

"Diario de Barcelona":

"El fallecimiento de este ilustre periodista y político ha producido en esta ciudad y en toda Cataluña honda sensación. Tal era su popularidad y las simpatías que se había conquistado durante una larga vida de trabajo constante y podemos decir que desinteresado. Porque Fernando Agulló, que dedicó la mayor parte de su experiencia a una política, no encontró otra compensación que la fama adquirida con sus escritos y la del modestísimo pasar que parece reservado a los publicistas en general. Bien es verdad que tampoco aspiró, por su parte, a mayor recompensa, pues habiendo contribuido poderosamente a elevar a muchos en política, rehuyó siempre ocupar puesto alguno en la vida pública. No fue diputado ni siquiera concejal, porque no quiso ser lo que tantos, con menos méritos y menor influencia, lograron fácilmente".

"El Correo Catalán":

"La muerte de "Pol" será muy sentida en los medios periodísticos, donde se le consideraba como una de las más conseguidas figuras y en general su vacío se hará sentir en las letras catalanas y en la política de nuestra tierra".

Deixem de banda expressament, encara que el lector podrà consultar l'apèndix corresponent, alguns articles poc o molt necrològics apareguts a La Veu de Catalunya i, òbviament, elogiosos. Amb tot, heus aquí el text del telegrama enviat a La Veu i publicat el 4-7-33:

"Reciban la expresión de mi hondo sentimiento por la muerte del insigne Agulló, a quien tanto debe la justicia y la educación política de nuestro tiempo".

Angel Osorio".

FI